

SU.300.
12
MK 1925

REEDS

L I B R A R Y O F T H E
Massachusetts
Bible Society

Catalog No. Su. 300.12 / MK 1925

Family SUDANIC

Sub-Family CENTRAL

Branch

Group

Language BACHAMA (BASAMA?)

Dialect

Locality Benue Valley, North Nigeria

Contents Mark

Version Tentative edition

Translator

Published by B.F.B.S.

Place SHONGA

Date 1925

Accession No. 534

Accession Date May 28 1931

Price .13

LEMEFEME DA
YESU KRISTO.
MARKUS.

SHONGA
BRITISH AND FOREIGN BIBLE SOCIETY
1915.

ST. MARK'S GOSPEL
IN BACHAMA.
TENTATIVE EDITION.

LEMEFEME DA YESU KRISTO. MARKUS.

1 Tiyatsi lemofeme da Yesu Kristo Ndse da Pwa.

2 Botsi miya dori avor malamtso da annabi Is-haya,

“ Ni, na len ndso-tuffedei ahumwasa, ma ba ðado tuffedow.

3 Kwormu ma-waha avor kake, ðamdo tuffe da Homengum, fiyemgo tuffeden :

4 Yohanna a si ma ða baptismal avor kake, nda boyi leme a ða baptismal ungo po njiiya gekelo pi-yatso ka sahasei.

5 Miye Yahudiya kat ka miye Yerusalem ta dimma hakan ; nda ðaren baptismal avor ine Urdun, ta boyen lemehaseidaren.

6 Yohanna a chopwa ka syewoi lugwabtso, nda bweye sisen ka sillare a ngbangen, ndadi zem awye ka nzumwatso avor kake.

7 Nda boyi leme adi tsa a chi : “ Ma ne di si ba kwodei abesin nda perrigi ka kentso, so bweyi hwonyeden tá kenni na gierero a parra.

8 Hen, na ḫowno baptismal ka habiye ; ndi, ndaba ḫowno baptismal ka Pitso Tsubwatso.”

9 Avor getsingen Yesu a dimma di Nazarat abasa Galili. Yohanna a ḫan baptismal avor Urdun.

10 Naya nda dimma di vor habiye, yanggbel pwa a wuno, Pitso botsi gullatso a janga anangen ;

11 Kworme a dimma di pwa adi tsa a chi : “ Hye no Ndselei, a na mo ; ha ningi kow yang.”

12 Pitso a madden gbel nda wudo kake.

13 Tsi ne avor kake boteden bow fwat, Shaitan adi elten ka lemeħasei ; nda ndsa bwa ka sye kake ; malaiku ta ḫan kissawne.

14 Betso miya dikdo Yohanna a gberrowe, Yesu a wudo vor Galili adi boye lemeħfeme da Pwa, ndadi tsa a chi :

15 “ Bo tilo hangen, homne da Pwa ne gbel, porum njiya huna vo diyalome gaka lemoħfeme.”

16 Ndadi weyo a kwaka habiye da Galili, nda na Siman ka Andarawus ndso-nogo Siman, tadi ḫlong ndalimtso avor habiye, ten dziye-ker vakye.

17 Yesu a tsaren a chi : “ Hwam ga besin, hen għan, na ngaddowno huna ndsa dziye-ker bware.”

18 Bongong bongong ta ḫaka ndalimtso a kwooden.

19 Naya nda weyo akwamu kyengkyeng nda na Yakub ndse da Zabdi, ka Yohanna ndse-nogen ; ten għan, ten ne avor kwombe di ḫade ndalimtso.

20 gbel nda watiren ; ta ḫaka bageren, Zabdi avor kwombe ka lagbejien, ta kwodo besin.

21 Ta perro vor Kafranahum. Gbel nda perro hwodiye hiwotso a fira piyatso ; nda gballa kenne miye.

22 Ta ndello ka kenlemeden, gibo nda kenneren hye kanna a chi tsi ne homo-ha, á botsi miye-dáduwe.

23 Avor hwodiye hiwotso ama nelo ka pitso rektsso.

24 Nda mar kwormungen adi tsa a chi : "Mino ungeino kow, Yesu Ndse-Nazarat ? Hye si ba mberreina ? Hen leyera, hye, ndso-tsubwatsi da Pwa."

25 Yesu a boyi leme adi tsa a chi : "Kir kwamunga hye dimma di yedingen."

26 Rektsso pitso a tabalaren, nda mar kwormungen kerker, nda dimma di yedingen.

27 Ten kat, ta ndello a diye so di siren ta tsa a chi : "Mino sano ? kensye hweila na ? Nda hiwa rektsso pitso ka mbamtso, ten gban ta kel lemeden."

28 Lemeden a mudo nagiduma a perrigo njiya Galili.

29 Naya ta dimma di ha hiwotso ta perro hwoda Siman ka Asdarawus, ten no ka Yaküb ka Yo-hanna.

30 Soyitsi Siman nga bo ka otso. Gbel ta boyen lemedaro ; nda si a kittiro a tuffougero a maddo, otso a dakaro, nga wudo lentsodaro.

32 Ka kade, fire bë mberro, miya si gakan ka diziye-otso kat ka diziye-pelle.

- 33 Miye-hwodiyengen ta gbowo a kwamu ha.
- 34 Nda mbo miye-otsø hanannan, otsodaren som som ; nda dimmado pelle hananan ; ndá ñaka pelle ta boye leme gekelo ta leyeren.
- 35 Ka ha kedatso nda maðo a dimmo, nda wudo ha nedo tá bwara do, gara nda ña hiwotso.
- 36 Ka Siman ka miye hakan ta kwoðo besen.
- 37 Ta pan ta tsan a chi : “ Bware kat ten ne di elta.”
- 38 Nda tsaren a chi : “ Iakamen ma wudumo hwodiye gbelye, gekelo na boye leme garo, gibo ge lano na si.”
- 39 Nda perro vor hwodiye hiwotsodaren avor Galili kat, nda boye leme a dimdo pelle.
- 40 A ndso-dagdei a si gakan adi ngisen nda gyerero ahumwasen adi tsan a chi : “ Na hye mwa, ha ño kow hye mbo otsi ino a sisin.”
- 41 Lemongen a o Yesu, nda ñif tuffogen a pan a tsan a chi : “ Heu mwa, hya dimma chaw.”
- 42 Bogong bongong dagdei a mbo gen, nda go dsang dsang.
- 43 Gbel nda ven tuffe a hiwan kerker a tsan a chi :
- 44 “ Bé boyi a lemo ka ndong ma ; dso wudo, billo malaini ka nanga hye ña sye Musa a hiwa gekelo tsubwatsodow go mwaledaren.”
- 45 Nda dimmo a tiya boye miye hananan, nda kajido lemenano kat, Yesu árei mba portso avor hwodiye yangbwang. Tsi ne a ñasa ha tá bwara do ; ta si gakan di ha chang.

2 Miya bo kyengkyeng ahumwa, nda minna a perro Kaftranahum, miyedi boyi lemongen tsi ne a hwodiye.

2 Bware kabagban ta gbowo, tá ha a mbidi nagi a kwamuha ; ndadi boyeren le.

3 Ta si hakan ka ndong ma, ndso-otso kerker, miye fwat adi nguten.

4 Tá mba dsoto ahakan ge lektsi miye, ta wuna ha a no vune, a jangado sobotso a ndso-otso a bo anangen do.

5 Yesu, naya nda na vodiyalomedaren nda boye ndso-otso : “ Ndse, miya ngurugo lemhaseidow.”

6 I dziye-ḍaduwe nedo a-ndsatso, ta ndelha avor yedingeren adi tsa a chi :

7 “ Go mino mano a boyo che ? Ndadi ḍa Pwa ; wano ka ha ba ngurogo lemhasei sie Pwa hidou ?

8 Bogong bogong Yesu a leyo avor pitoden tadi ndelha che avor nangereren. Nda tsaren a chi : “ Go mino hunadi ndelha avor yedingowno.

9 Ndo di ne popullo, na miya tsa ndso-otsi ino : miya ngurugo lemhaseidow ; na miya tsan a chi : ngur sobotsodow hye wudo ?

10 Gekele huba leyo, Ndso-Bwara ha ne kan a vratso ndabà ngurogo lemhasei (nda tsa ndso-otso).

11 Nadi boyu, maḍi ngurigo sobotsodow, wudo hwodow.”

12 Nda maḍo yanggbel a ngur sobotsoden, nda dimmo ahumwasen kat. Ta ndukodo Pwa, ta tsa

a chi : “ Hiná liya na sye botsi ano.”

13 Nda dimmo gban nda wudo kwaka bahar ; lek-tso miye kat a wudo hakan, ndadi kenneren.

14 Naya ndadi muđo nda na Lawi, ndse da Hal-fa tsi ne ndsa a ha miya luw chamtso do : nda boyen : “ Hye kwodei.” Nda mađo a kwoden.

15 Tsi ne di zemsye a hwoden, ka miye-luw chamtso ka miye-da sahasei gban ten ne ndsa bwa ka Yesu ka miye-kwoden ; ten ne hananan di kwoden.

16 Miye-dori ka Farisawa ta nau nda zemsye ka miye-da sahasei ka miye-luw chamtso, ta tsa miye-kwoden : “ Ya nda zemsye nda tsobo ka miye-luw chamtso ka miye-da sahasei bwa ? ”

17 Naya Yesu a kello nda tsaren a chi : “ Miye-dwatye taná go humne homo-ugumwe sie dziye-otso ; hen tá si ba wa miye-fyemye, gekelo miye-hasye na si.”

18 Miye-kwodo Yohanna ka Farisawa kat tadi gwomni. ta si ta tsan a chi : “ Gomino miye-kwodo Yohanna ka miye-kwodo Farisawa adi gwanno, miye-kwodow á da ? ”

19 Yesu a tsaren a chi : “ Ya miye lekki ahaka vune metsorikitso a gwanno getsingen muremetso ne avorsen ? Miye ndsa haka muremetso tá leyi gwanno.

20 Ndong firo ba si aha miya ngur muremetso avorsen, getsingen tanba gwanno.

21 Tá ma a ngur base hweile a gbo a-ire kan, gi-bo a-hweile ba kipa a-ire, gwei bę go gban.

22 Tá ma a ngur habiye mbwotsi annab hweile a dikko vor gbura habiye ira, gibo che habiye mbwotsi annab a tsirra gbura habiye, habiye mbwotsi annab a kiđo kat ka gbura habiye ; miya weya dikdo habiye mbwotsi annab hweile avor gbura hweile.”

23 Ndadi weyo a perrigo gasye a firo piyatso, miyedi-kwoden a tiya bei lutu zumwe, ten ne avor weyetso.

24 Farisawa ta tsan a chi : “ Ni, lemo mino ta da sa miyá mo a fere piyatso ? ”

25 Nda tsaren a chi : “ Huná liya na avor malam-tso sye Dawula a da a fira nda dongo kan ; meatso a gen, ten ka miye ta ndsa karen ? ”

26 Nda perro haikali getsingen Abiyatha tsi no malam magbane, nda zem gurasatso diktsø, itye miyá weye zemmo, sie malamye ten nedz zemmi, nda vo miye ta ndsa kan ? ”

27 Nda tsaren a chi : “ Miya da fira piyatso go bwara ; miyá da bwara ge fira piyatso.

28 Che gban Ndse-Bwara tsi ne homo fire piyatso.”

3 Nda minna perro hwodiye hiwotso ; ga ama nedo ma ka tuffe ngbatso.

2 Ta niden ati tanba na, sie ndaba piyaden a fire piyatso, gekelo ta gomen le.

3 Nda boyo manano tuffongen a ngba : “ Mađi, kango avorti.”

4 Nda tsaren gban : “ Ndaba hula a fire piyatso

miya ḫa sofeme, sie miya ḫa sahasei ? Miya mbo-
do pitso, sie miya ḫelha ?” Ta ndsa ḫong.

5 Nda niden ka yedigbepye, kwakasen a ḫikka
ge nyeretso yedingeren. Nda tsa mangen : Difa
tuffanga.” Nda ḫifen ; tuffongan a minna hula.

6 Farisawa ta dimmo tadi peiyo ka miye da Hi-
rudus ta chello so lemongen, sie ta ḫelten.

7 Yesu a mado ka miye-kwoden ba wudo kwa-
ka bahar ; miye hananan di haka Galili tadi kwo-
den.

8 Di haka Yahudiya ka Yerusalem ka Idumiya
ka ngertso Urdun ; di haka Sur gban ka Sida mi-
ye hananan, naya ta kel leme sye ndadi ḫa, ta si
gakan.

9 Nda tsa miye-hwoden, na miya dakan kwom-
be swadei ahakan gekelo miye, bέ tá tiltén

10 gibô nda mbo otso hananan. Lektso dziye-
otso kat ta tiltén ati ḫa kellan.

11 Pitso rektso, naya ta nan, ta fuko ahumwasen
ta mado kwormungeren ta tsa a chi : “Hye no
Ndse da Pwa.”

12 Nda hiwaren bέ taná dimmadén.

13 Nda ngerro a no mwotso a wa miye ndadi mo-
tiren ka nangen, ta wudo hakan.

14 Nda tađa bow a mbidi gbei gekelo tana ndsa
kan, ati ndađa lentireu ta keno miye leme.

15 Tanba ḫim nyeretso tadi mbo dziye-otso ta
dimmado pelle :

16 Siman a nda ḫikken kwaka hweile Bitrus,

17 ka Yakub ndse da Zabdi, ka Yohanna ndso-

noge Yaķub ; nda díkken a kwako, Buwanarjis,
angen dziye da hubókkoha no ;

18 ka Andarawus ka Filibus ka Barthalamawus
ka Matta ka Toma ka Yaķub ndse da Halfa ka
Taddawus ka Siman ndse-Kana,

19 ka Yahutha Iskariyoti ma kipan.

20 Nda perro i hwadiye nedo. Lektso miye a
lecko, tá ḫakaren ta zemsye.

21 Naya ndeingen a kella ano, ta dimmo habwan-
ge ati ta kitten, gibo ta tsa a chi : “ Bo takum-
mo.”

22 Miye-ḍaḍuwe iye si di haka Yerusalem ta tsa :
“ Tsi ne ka Ba’alzabub, di haka homen ‘ pelle nda
dimmado pelle.’ ”

23 Nda watiren a boyeren leme takale a tsa : “ Ya
Shaitan a dimmado Shaitan ?

24 Homne na bo tokko gbei, homne ano à mba
kangtso.

25 Na hwodiye a tokko gbei hwodiye iyeno á
abm kangtso.

26 Na Shaitan a mado ka ngyatso ka nangen, nda
takko gbei, tá ha kan ndabá kango, ungen be
mbo.

27 Tá ma a mba portso hwoda ma-kerkere ati ba
por ginesen, na miyá liya a bweye ma-kerkere.
Na miya bweyeren miya mban.

28 Diyalo nadi boyowno, miyeba ngurogo dziye-
bware lemehasei tadi ḫa kat : nagi ya ta yim P’wa
miya ngureren gen.

29 Ma yim Pitso Tsubwatso miyá nguren gen na

- gi gwodi, ndse-dim bashitso ne á mba ; ”
30 ge la ta boyo : “ Tsi ne ka rektso pitso.”
31 Feringen nogen ka miyedaren a si ; ta lensye gakan a warren ta kange habwange.
32 Miye lektsi ne ndsa hakan ta tsan a chi : “ Nogu ka miyedowno ten ne habwange di elta.”
33 Nda mwaren a tsaren : “ Ndo nogi no ka miyedei ? ”
34 Nda nido miye ndsa hakan a tsa : “ Namo nogi ka miyedei, gibo ma ba da motso da Pwa tsi ne ndso-nogi ka nji-nogi ka nogi.

4 Nda minna a tiya kenno miye a bahar. Miye hananan a lekko hakan ; nda perro vor kwombe ma a kwaka habiye.

2 Nda kenneren sye kabagban ka leme takale. Avor kentso nda boyeren :

3 “ Tsam kwakengowno : Ma-legasye a dimmage legasye,

4 getsingen avor legasye, a daso a fuko a no tuffe, ljakariye a si a zemmo.

5 A daso a fuko a no fara aha ta njiya do gban ; gbel angen a mado gekelo njiya á kuboko.

6 Naya fere a burro, nda gbammo ; tá kwirye do, nda nibboko.

7 A daso a fuko vor hwalye. Hwalye a nduko a gboreren a da dase.

8 A daso a fuko a njiya pe pe, angen a vodo hulatso a nduko a go gban, nda da dase, a daso bow mwaken, a daso bow tukweltaka, a daso ha-

ru.

9 Nda tsa : " Ma ka kwakei kan ma nda kello."

10 Naya nda ndsa hidø, miye ndsa hakan gbappo karen bow a mbidi gbei ta diyen a no lemeano.

11 Nda tsaren a chi : "Hu no miya vodowno, ma huna leyi leme gbotso honne da Pwa. Miyero abhwange, miya verren kat ka leme takale :

12 gekelo ta niya ka diyengeren, béké taná naha, ta kello ka kwakengeren, béké taná siđo ka yédingeren, gekelo béké tá ndella a minna, miya ngurerengo leme a verren piyatso.

13 Nda minna a boyeren : " Huná leyi leme ana ?
Huna gaiya huna leye leme kat ?

14 Ma-legasye adi lega alaleime.

15 Miyenino a no tuffe, ha miya lega alaleme do no ; naya ta kello, gbel Shaitan a si a porro alaleme, a miya lega a yedingeren.

16 Che gban iye miya legaren aha faratso, ten no, fira ta kello leme, gbel ta luwtiro ka yedikunye ;

17 tá kw ire karen, ta weye ndsa botso kyengkeng;
getsingen fira tonotso a si kan, nagi miya ving-
tiren gekelo leme, gbel ta pawo,

18 Ten gban miya legaren avor hwalye, ten no di kel leme,

19 betsi ano leme el sye vratsi ino ka vakatso vra-tso ka kwazemsye ba si, ta gbo alaleme, nda go ba.

20 Miyenino gban miya legaren a njiya feme, ten no di kel leme, tan luwo, ta vodo pepetso, imi bow

- mwaken, imi bow tukweltaka, imi gban haru.”
- 21 Nda tsaren a chi : “ Miya fin diye gekelo miya dikden apukko gbatso, nagi apukko gbagleke miya dikko ? miyá weye dikko no ha gballatso ?
- 22 Gibo tá aso miya boden, a miyá dimaden, tá aso a ha gbotso, a miyá dimadden ahabwange.
- 23 Ma ka kwakei kan, ma nda kello.
- 24 Nda tsa a chi : “ Niyam ka la hunadi kello ; gba humadi kensye kan, kan miya kennowno, miya dikownodo bo.
- 25 Ma ka sei, tsi no miya ven. Má ñim so, tsi no miya luwgen a hangen.”
- 26 Nda tsa bo : “ Homne da Pwa che nda go, botsi bwara a ka dasei a njiya.
- 27 Nda bo a mađo ka fire ka tukurtso ; dasei a dsa a nduko ; ndi gban ndá leye geche ndadi go.
- 28 Njiya a vodo sofeme ge nangero ; akwamu nga vodo kake, nda dimmado chifatso, chifatso a dimmado dasei.
- 29 Fira sye a na kan, nda ngur tsakbatso gekelo kwa ñawsye be kenno.”
- 30 Nda tsa bo : “ Ndo so ne botsi Homne da Pwa ? Ka ndo leme huma wamden ?
- 31 Tsi ne botsi daso kyengkyeng ma miya lega avor njiya, nda perrigo nagindo daso avor njiya ka swadatso,
- 32 A no getsingen na miya lega, nda mađa a nduko a perrigo jibe kat ka ndukotso, nda ñim zyemye ndukotso, bækariye a pwa a ndsa syema yengen.”

- 33 Ka lemo takale hananan nda kenneren a kanna mbatso keltsodaren.
- 34 Ndá boyeren leme sie ka lemo takale ; avor botso nda wuna miyedi-kwoden zeregyeden.
- 35 Avor fira ano, kade a kenno, nda tsaren a chi: "Dakamen ma wudo bayatso.
- 36 Ta takka so ka fure, ta nguten karen che avor kwombe. I kwombye nedo ahakan.
- 37 Hawei kabagban a mađo ; gamo habiye a leb kwombe, habiye a perro vor kwombe a na.
- 38 Ndi ka nangen, tsindo a ngba kwombe di chini a no sobotso. Ta viđiyen a tsan :" Malam té dikdo nanga ma kiđum ?
- 39 Nda viđiya a mađo ; nda huba ka hawei nda boyo habiye : "Kange ḍong." Hawei a kisso ; chibtso gbantso a ḍimtiren.
- 40 Nda tsaren a chi : " Go mino huna hweyo ? A nda kenno humá ḍim vodialome ?"
- 41 Hweyi kalatso a gerren gban, ta boyo so di siren : " Wano ma, hawei ka habie a kellen leme ?"

5 Ta tilo bayatso habiye avor njiya Garasina-wa.

2 Nda dimma avor kwombe, bogong bogong ma ka rektsi pitsa a peiyo kan, nda dimma di vor gwei avor mwotso,

3 Ha ndasatsoden ne avor gwei a mwotso. Tá haka ma ndabà bweyer en ka malye ;

4 gibo miya bweyer en hananan ka gberrowe

ka malye : nda tawa malye, nda b̄eiyā gberrowe ;
tá ma do ka ha b̄a mban a b̄eyeren.

5 firefiro ka tukurtso ka fere gban ndadi wa
kawahome a gwo mwotso.

6 Naya nda na Yesu gara b̄ong b̄ong nda gibo a
wudo hakan a fuko ahumwasen ;

7 Nda mar kwormungen kerker a tsan : “ Mino
ingi kow, Yesu Ndse da Pwa Ma-ndukotso ; na
gbo kwako Pwa b̄é di dei sye á hula.”

8 Gibo nda tsan a chi : “ dimmago yedingen hye
rektso pitso.”

9 Nda diyen a chi : “ Kwakenga achiya ?” Nda
tsan a chi : “ Kwaka ne gbowum, gibo hi ne yang
hananan : ”

10 Nda ngisen hananan b̄é ndá omren avor njiya
ano.

11 Ahano tumburmye a lekko pus, tadi zemmo
a gyenga mwei.

12 Ten pelle kat ta ngisen a diyeren : “ Hye
lenereino avor tumburmye, ma lina perro vor-
sen.”

13 Yesu nda mwa. Rektso pitso kat ta dimmo
a perro vor tumburmye, ten gban ta gibo a fuko
vor habiye (ten ne hananan, basa alfin) ; ta
mberro vor habiye.

14 Miyedi-jini a gyebo, ta boye miye avor garu
ka hwadiye kat. Miya dimma b̄a na sa a da.

15 Miya si gaka Yesu, miya na ma ka pelle
kenneng, ndadi ndsa ; nda kala basyesye, tsi ne
avor yedifemeden, ndi ma bowti pelle anangen

kenneng ; tadi hweyo.

16 Miye nan ta boyeren leme ḫache miya ḫa ma ka pelle, ka leme da tumburnye gban.

17 Miya tiya ngisen nda dimma a mbatso hadaren.

18 Naya nda perro vor kwombe, ndi ma ka pelle kinneneng nla ngisen, ma nda ndsa kan ḫwa.

19 Ndá mwa, nda boyen : “ Wudo hwodowno gaka miyedowno hye boyeren leme so gbanye Homen a ḫow, hye boyeren gban, lemonga a oren.”

20 Nda muđo a tiya boye leme avor Dikafolis, leme so gbanye Yesu a ḫan. Bware kat ta ndello.

21 Naya Yesu a minna di basa ḫayatso, lektso miye a peiyo hakan ; tsi ne a kwaka habiye.

22 Ama geka miye-gbanye hwodiye hiwotso, kwakengen Yayirus. Ndaba nan, nda fuko ahumwasen.

23 Ndata ngisen kabagban adi tsan : “ Ndsitso-dei kyengkyeng kwongno a kwamu wei, nadi elo gakow, hye si a pokerro tyefunga, nga ḫim pitso a nyero.”

24 Ta wudo kan, miye lekki adi kwoden, ta ngyegren.

25 Itsi metsi nedo gban, nga pukkado ḫsambe kyewatso bow a mbidi gbei,

26 nga ḫim tonotso kabagban gaka miye ka ngumwe hananan, nga kiđa ginetsodaro kat, ngá ḫim piyatso, otso a nduko.

27 Naya nga kel leme Yesu, nga perro vor fure abesen, nga pa rukuteden.

28 Nga tsa a chi: “Na hen pa basyesyeden henba nyero.”

29 Bogong bogong pukko dsaimbedaro a mbo ; nga kello avor siso, otso a mbo gerra.

30 Bogong bogong Yesu a leyo avor yedingen nyeretso a dimmo avor yedingen, nda biya avor lektso a tsa : “ Wano pa basyesyedei ?”

31 Miyedi-kwoden ta tsan a chi: “ Hye na lektso miye a ngyegra, hye minna a diyeino a chi: wano pei yo ?”

32 Ndi gban ndadi niyo ati ndaba na ma da sano.

33 Metsi ino nga si, hweyi kalatso a gerro, siso a wurero gekelo nga leyo sye miya ðaro, nga fuko ahumwasen a boyen diyalemo yangkat.

34 Nda tsara a chi: “ Ndsitso, vodiyalemedow a mbo otso: weyo pe pe, ndsayang pe pe, hye piya ka otsodow.”

35 Tsi ne di boye leme, miya si di haka hwoda magbano hwodiye hiwotso, ta tsa a chi: “ Ndsitsodow a mberro, ya hyedi tonodo malam ?”

36 Yesu bo kel la miya boyo, nda tsa magbane hwoda hiwotso: “ Bé hweyi, vo diyalome.”

37 Nda wudo ka Bitrus ka Yaðub ka Yohanna ndso-nogo Yaðub, ndá ðaka ma som a kwoden.

38 Ta si hwoda magbane hwodiye hiwotso ; nda na miyedi ðaw kwame tadi tuwo a wa kawa-home.

39 Nda perro hwodiye a tsaren : “ Mine gowno, huna ḫaw kwame a wa kawahome ? ndsitso ngá mberro, kwotedi chini.”

40 Ta kyelegen. Nda dimmaden kat habwange, nda ngur bagen ndsitso, ka nogero, ka miye nda weyo karen, nda wudo haka ndsitso.

41 Nda kit tuffo ndsitso a tsara a chi : “ Talitha kumi,” zeregyeden no : “ Ndsitso, na tsow a chi, madji.”

42 Bogong ḫogong ndsitso a mado a weyo, gibo kyewatsodaro bow a mbidi gbei. Ta ndello kabagban.

43 Nda hiwaren, nagi wano, bé ndá leyi ano. Nda tsa gban, na miya verro sizemtso.

6 Nda dimma tsiro a si hwoden ; miyedi-kwoden ta wudo kan.

2 Fira piyatso be kenno, nda tiya kenno miye avor hwodiye hiwotso. Bware hananan naya ta kel lemeden, tadi ndello a tsa a chi : “ A ndoha mano a ñim alalema ? Nda ula leyetso miya vo mano : lentso gbantso a dimma a tuffongan ? 3 Mano á tsi no ndso-fyedsye, ndse da Maryamu, ndso-nogo Yaꝝub, ka Yosi, ka Yahūtha, ka Siman ? Miyedaren dziye-maindie gban ten ne ahakeino.” Be go so-pawtsi ahangeren.

4 Yesu a tsaren a chi : “ Annabi á weye ḫongo fukatso sie avor njiyaden, avor miyeden gban, ka hwoden.”

5 Ndá mba ḫa so gbane ahano, nda ngur tuffon-

gen a pa dziye-otsó kyengkyeng, nda mbo otsodaren.

6 Nda ndello gekclo vodiyalemo túm kuren. Nda gballa weyo avor hwodiye kake a kennó miya.

7 Nda watiren ten bow a mbidi gbie, nda tiya lentiren, ma ta wudo di gbei di gbei ; n la verrén kentso a no rektsó pitso.

8 Nda hiwaren bér tár ngur ndong so g'kelo tuffe sie garatso hidó ; bér taná ngur gurisatso, ka gbura, bér tár ngur bara a so bweye sitto,

9 ma ta weyo ka hwonye a mborriye, bér miyá chopwa rukutye gbei.

10 Nda tsaren bo : “Nagi ndoha huna perro a hwodiye, ndsam ahangen, bér huná wudo ha some.

11 Nagi ndoha, ha miyá luwrowno do, miye kella lemedowno gban, dimmum go hwodiyengeren huna bengo mborringowno, berbere a jango gekelo mwa la anangeren.”

12 Ta dimmo a boyo leme, na miya po njiya. Ta dimmo ka pelle hananan ta bosseren mare a mbogerren.

13-14 Homen Hirudus nda kel lemongen (gibo kwakengen bér go ma-leyetsi), nda tsa bo : “Yohanna ma dà baptisma, bo mado di ha mberrotso, ge lano kentso gbantso a ndsa a yedingen.”

15 Imi a tsa : “Iliya.” Imi gban a tsa : “A annabi no, ma hidó avor annabawa.”

16 Hirudus, naya nda kel leme a tsa a chi : “Yohanna a na bong nangen, tsi no nda madi.”

17 Kaden Hirudus di siren nda lensye a kir Yohanna, nda bweyeren a gberrowe gekelo Hirudiya metso da Filibus ndse-nogen.

18 Gibo Yohanna a boyo Hirudus : “ Árai hula gakow hye no ka metsi ndso-nogu.”

19 Ngei gban, Hirudiya, nga vingren a mo ati ba belten ; ngá mban.

20 Gibo Hirudus ndadi hweyigo Yohanna geke-lo nda laye a chi, tsi no ma-feme ka ndse-tsubwato gban, ba jinten pe pe, nda kel lemeden kabagban, nda kello ka yedikunye.

21 Ndong firo gban Hirudus a peiyedo miye-gbanye, ka miye-kwatye, ka miye ka homne di haka Galili avor hwoden, nda da odsetso a no fira miye mwasaren kan.

22 Ndsitso da Hirudiya nga perro adi wuro ; Hirudus, ka miye ndsa, ta zemsye karan, ha uingeren karo. Homen a tsa nji-rikitso “ Nagi ndo ula so hye mo, hye ngisi, na vu.”

23 Nda gbo gakaro : “ Nagi mino hya ngisi, henba vu ; nagi toktogbeiyetso homnedei hye ngisi, na vu.”

24 Nga dimino a boyo nogero : “ Mino henba ngiso ? ” Nga mwa : “ No Yohanna adi da baptism.”

25 Bogong bogong nga perro tantan nga ngiso a tsa a chi : “ Hen mo hye vi bogong no Yohanna adi da baptism avor gba kada.”

26 Yedi homen a kidden kabagban ; gekelo gbotye nda gbo ; gekelo miyedi ndsa ha sizemtso

gban, ndá mo ati ḫa kerrero.

27 Bogong ḫogong homen a len ndse-kawatso a boyen, na miya sika nangen.

28 Ndse-kawatso a wudo ha gberrowe a bong nangen a sika no avor gba kada, nda ven ndsitso, ndsitso gban a ven nogero.

29 Naya miyedi-kwoden a kel leme ta si a ngur gbelle sisén a wudo a díkden avor tane.

30 Manzani a gbowo ahaka Yesu, ta boyen leme kat sye ta da, ka iye ta kenno miye kat.

31 Nda tsaren a chi : “ Hwa, ndsa hu di sirowno aha tá bwara do, ati huḥa piya kyengkyeng,” gibo miyedi si, ka miyedi wudo hananan, tá dím humwaha ta zemsye.

32 Ta wudo ka kwombe aha tá ḫwara do.

33 Miya naren avor weyetso, ḫware hananan tan leyotiren, ta gyebo a takado habiya, ta si di hwodiye kake kat, ta liyatiren.

34 Yesu a dimma a na lektso miye kabagban, lemongeren a oren ten ne botsi mbagei tá ndso-jintso karen ; nda tiya di kenneren leme kabagban.

35 Fere ḫa di mberro, miyedi-kwoden a si hakan ta tsani : “ Hano tá bwara do, fire ḫa mberro, 36 hye tsaren, ma ta wudo hwodiye var kake takaha, ta ḫerro nangeren sizemtso.”

37 Nda mwa a tsaren a chi : “ Hu ka nangowno vomeren, ma ta zemmo.” Ta tsan : “ Huma wudum a ḫerrum gurasatso kwamu silletso haru gbei a verren ta zemmo ?”

38 Nda tsaren achi : "Mowto gurasatso ya a tyefungowno ? Wudum, niyam." Ta naro a tsa : "Kwongno tuff, ka vakye gbei."

39 Nda boyeren ma ta ndsa kat a no kake bagbakei.

40 Ta gbowo a ndsa, haru gana, bow tuff garo, haru a ha som, bow tuff a gbowo som gban ; che hananan.

41 Nda porro mowtsi iyeno tu ff ka vakye gbei, nda mad diyengen a pwa, nda humwaren a leiya gurosatso, nda vo miyedi-kwoden gekelo ta dikden ahumiwa miye. Vakye iyeno gbei nda byanaren kat.

42 Kat ta zemmo a hyelba.

43 Ta gbowdo bwakei sizemtso iye mbidi, a na a konye bow a mbidi gbei kat ka vakye.

44 Miye nino iye zem mowtsi iyeno, murye hamsa.

45 Bogong bogong nda boyo miyedi-kwoden, ma ta perro kwombe, ta ngerrigo habiye ahumwasen a wudo gaka Baitsaida, ndi gban nda kango ba gerren a kwaitatso.

46 Naya nda gerren a kwaitatso nda muđo no mwei ba hiwo.

47 Kade a kenno kwombe ne kango avor habiye, ndi gban tsi ne a ha gballatso di siren.

48 Nda naren tadi tono ka lemberrotso, hawei ne ahumwasen. Nda si hakaren, ha á nda keda, nda weyo a no habiye, nda go yetsi ndabà perrigeren.

49 Naya ta nan ndadi weyo a no habiye, ta
kanna a chi pella, ta mar kwormungeren ;

50 Gibo tan nan kat hweyi kalatso a gerren.
Bogong bogong nda boye leme karen nda tsaren.
a chi : “ Ma yedingowno a ndsa, béké huná hweyo,
hen no.”

51 Nda ngerro kwombe a dsa hakaren ; hawei a
kisso. Ta ndello kan avor mensen.

52 Tá bo mensen ka leme gurasatso, gekelo ye-
dingeren a twaltiko.

53 Ta tila béké bayatso, ta si njiya da Janisarat, ta
béké hweye kwombe.

54 Naya ta ngerrago kwombe, miya leyeren ;

55 miya gyebo vor njiya kat ta tiya para dziye-
otso a sobotodaren, miya si karen aha miya kella
nda gedo.

56 Ha nda perro do avor hwodiye kake, avor
garatso, avor ha gballame, nagindo ha miya
dikdo dziye-otso avor lumotso, ta ngisen ati tanba
pa mbuwo rukuteden ; miya pan yangkat a
mbogerren.

7 Farisawa a lekko ahakan, ka imi nedo gban
di haka miya-dori iye si di Yerusalem.

2 Ta na imi avor miye-kwoden ta tul gurasatso
ka tuffa miyá tsubwa.

3 (Gibo Farisawa ka Yahudawa, na taná tsubwa
tyefungeren tá zemsye, ta kwodo kwaleme da
miye-gbanye,

4 Nayata dimma di vor lumo, taná zemsye ta

yebo. I sye nedo kabagban tana luwo ati miya hweyeren, miya tsubwa gbei ta, ka dwei ussyé, ka gbei deamse).

5 Farisawa ka miye-dori a diyen a tsa: “ Go mino miyedi-kwodu á kwodo leme da miye-gban-ye, ta zem gurasatso ka tuffa miyá tsubwa ?”

6 Nda tsaren a chi: “ Gbokoko Ishaya a boye leme anangowno, hu dziye-kuta, botso miya dori:

Miyeno bware ta ndukodi ka kwamungeren, yedingeren bong bong.

7 Ba tadi dei sye, leyeche tadi keno miye, boyile da bware no.”

8 Huna ḫaka hiwatso da Pwa, huna kwodo kwaleme da bware botsi leme tsubwa dwa, ka gba ta, ka sye hananan som.”

9 Nda tsaren a chi: “ Bwang huna ko hiwatso da Pwa gekelo huba hweyigo lemedowno.

10 Gibo Musa a tsa: “ Hye ndukodo bagu ka nogu; ma ḫa bagen ka ma ḫa nogen ḫa mberro mbok.”

11 Hu, huna tsa a chi: Na ma tsa bagen, nagi nogen no: “ Sa huba ḫimmo gakei Korban ne (botsi ungo Pwa no),”

12 Huná rei minna ḫakan nda vo bagen ka nogen nagi mino.

13 Huna minda leme da Pwa leme ḫeiyo gekelo ungowno ma huna vodo miye. Sye kabagban botsi ano hunadi ḫa.”

14 Nda wa miye fure a tsaren a chi: “ Kellemi hu yangkat a tsa kwakengowno.

15 Tá aso ahabwange ka ɓwara, naya nda perro yedingen nda minna rekan ; sye di dimma di yedi ɓwara, ten no di rekko ma.

16 Ma ka kwakei kan, ma nda kello.”

17 Naya nda taka so ka lektso miye, nda perro hwodiye, miyedi-kwoden a diyen zeregye lema ano.

18 Nda tsaren a chi : “ Hu gban huná kello, tá aso ahabwange ka ɓwara, nda perro yedingen ndalba minna rekan ?

19 Gibo á perro vor yedingen, yeje gbanye a luwren, nda dimma a perro gwo egretso che gban sizemtso kat nda go pe pe.”

20 Nda tsa gban a chi : “ Sa a dimma di yedi ma, tsi ne hasen.

21 Gibo di vor yedi ɓwara dyengleme hasei a dimma, ka sharawne, ka hutso, ka belha, ka kadawei, ka kwazemsye, ka lemhasei, ka walitso, ka om maindie, ka zhuwne, ka ڏaha, ka nduko naha, ka didowne.

22-23 Syehasei iyeno kat di yedi ɓwara ta dimma, ten no gban ta hasen.”

24 Nda maڻo a wudo gara mbatsi njija Sur ka Sida. Nda perro i hwodie nedo, ndá mwa na miya leyo. Lemeden á bo, miya kello.

25 Itsi metsi nedo, ndsitsodaro kyengkyeng pitso rektso ne gerro ; naya nga kel lemongan nga si a fuko ahumwasen.

26 Metsi ino ndso-Heleniyatsi, ngbangero Surofinikiya. Nga ngisen nda dimmado pelle a sitto

njiso.

27 Nda tsara a chi : " Daka dziye-hwodiye a hyeba pot : á hula miya ngur sizemtso da dziye a dongo tsakye."

28 Nga mwan a tsan : " Homedei, tsakye a weye tul poye sizemtso iyé miye kajideu a njiya"

29 Nda tsara a chi : Gekelo leme ano dso mudi, pelle dimma go sitto njisa."

30 Nga mudo hwodaro, nga pa ndsitso a kedsto, ngabo bi, pelle dimmo.

31 Nda minna dimma a mbata njiya Sur, nda perrigo Sida a wudo bahar da Galili ; nda perrigo mbato Dikafolis.

32 Miya si gakan ka bwara gbiyengo, kwaoltso do ; ta ngisen, ma nda dikken tuffongen.

33 Nda mudo kan a taka so ka miye kan, nda dik gyelengen avor kwakengen, nda tabdo nauye a pa zhimongen.

34 Nda niya Pwa nda tsan : " Iffatha," zeregyeden no : "Wani."

35 Kwakengen a wano, sa a bweyer en a zhimongen a para, nda boye leme gbokoko.

36 Yesu a boyeren bé taná boyo ndong ma. Ta dimmo a gballa boyi lemeden nagi a ndoha.

37 Ta ndello a tsa a chi : " Nda da sye pe pe : nda vo gbiyenge keltsø, a mbo kwaoltso bo."

8 A fira ano lektsø miye nedo ahakan : taná dim sizemtso iye tanba zemmo. Nda wa miyedi-kwoden a tsaren a chi :

- 2 "Sopiye lektsi iyeno ñe gi, gibo tan bo mwa-ken ahakei, tå sizemts
- 3 Na hen ñakaren ta mudo, ta mberhei a tuffe ; imi ne avorsen, gara bong bong ta si."
- 4 Miyedi-kwoden a mwani : "A ndoha ma ña ñim gurasatso gana avor kaka ano ge lektso miyeno ta zemmo a hyeba ?"
- 5 Nda diyeren : "Mowto ne ya kowno ?" Ta tsa : "Tukwelugbei."
- 6 Nda tsa miye lekki, na miye ndsa a njiya, nda porra mowtsi iyeno tukwelugbei, a humo Pwa, a beiyo gurasatso a vo miyedi-kwoden, ta luwa a boden ahumwa ñware.
- 7 Ten ne ka dziye-vakte kyengkyeng : nda humwaren a tsa, na miya dikdo ahumwa miye.
- 8 Ta zemmo a hyeba, ta gbappado poye mbidi, a na a kone tukwelugbei.
- 9 Tana go ñwara arba. Nda verren tuffe.
- 10 Gbel nda perro vor kwombe ka miyedi-kwoden, ta si njiya Dalmanutha.
- 11 Farisawa a dimma a gballa a ndelten, ta el sobiltso da Pwa abakan, ta baggen ka le.
- 12 Nda minda piseu a tsaren a chi : "Gomino ndeyi ino adi el sobiltso ? Diyalo nadi boyowno, miyárei vo ndeyi ino sobiltso."
- 13 Ta taka so nda minna perro vor kwombe, nda wudo basa ñayetsi iro.
- 14 Mensen a ngura ka gurasatso, iche karen avor kwombe hidoo kal kal.
- 15 Nda hiwaren adi tsaren : "Hweyum go sa a

miya huba zame kan gara vor Farisawa ka miye Hirudus.”

16 tadi seđeka a yedingeren a diye so di siren : “Gekelo humá ñim gurasatso ndadi boyo la.”

17 Naya Yesu a leye leme a ta boyo nda tsaren a chi : “Gomino hunadi seđeko a yedingowno gekelo huná ñim gurasatso ? Á nda keno huná niya, huná leyi gban ? Yedingowno be nyero kwoiyo ?

18 Diye kowno, huná niya ? Kwakye kowno huná kel lema ? Huná ñyanga ?

19 Fira na beiya mowti gurasatsi iyeno tuff avor miye hamsa, kone ne ya huna na ka mosarye ?” Ta tsan a chi : “Bow a mbidi tuff.”

20 “Fira na beijo mowtsi iyeno tukwelugbei avor miye arba, kone ne ya huna natiren ka mosarye ?”

21 Ta tsa : “Tukwelugbei.” Nda tsaren : “Ya huná mwa le yo ?”

22 Ta tila Baitsaida. miya sika a hweilo a ngisen ati ma nda pan.

23 Nda kit tuffo hweile a muđo kan a egro hwodiye, nda tofen nauye a diyengen a pan ka tyefungen nda diyen : “Hye na asa ?”

24 Nda niya a tsa : “Hen na bware, ten ne botsi kadei, tadi weyo.”

25 Getsingen nda minna po tyefungen a no diyengen ; ndi gban diyengen a wana, miya mbo hweiltso, nda naha yang bwang.

26 Nda ven tuffe, ma nda wudo hwoden, nda

tsa a chi : “ Bé perro vor hwodiye kake.”

27 Yesu a dimmo ka miyedi-kwoden, nda perro vor hwodiye kake a Kaisariya Filibbi. A no tuffe nda diye miyedi-kwoden adi tsaren : “ Bware adi diye so hen no waneyo ?

28 Ta boyen a tsan a chi : “ Yohanna ma di da baptisma, imi gban Iliya, imi ma avor annabawa.”

29 Nda diyeren : “ Hu gban huna diye so hen no waneyo ?” Bitrus a mwa a tsan : “ Hye no Kristo.”

30 Nda hiwaren bé taná boye miye lemongan.

31 Nda tiya kenneren adi tsa a chi : “ Doile Ndse da Bwara ba touo ge leme hananan, ka miye-gbanye malamye ka miyedi-dori, tanba koren a belten, betsi botye mwaken ndaba mađo.”

32 Leme ano nda boyo habwange. Bitrus a nguten adi ngiya kan a boyen leme.

33 Nda biya adi niya miyedi-kwoden, nda boyo Bitrus : “ Minno besin Shaitan, gibo té leyi sye da Pwa, sie ungo bware.”

34 Nda wa miye lektso ka miyedi-kwoden a tsaren : “ Na ndo bwaraa mwa nda kwodei abesin, ma nda ndsa ndso-swado a yedingen, nda ngurigo kada bedimtsoden a kwodei.

35 Gibo ma mwa ati ba mbo pisen, tsi no nda kiparo. Ma ba kipa pisen gekela ka lemfeme, ndaba mbodo.

36 Ndo so ne bwaraa dimmo, nagi nda dim vratso kat ndaba kipa mensen ?

37 Mino sa bwaraa ba der mensen kan ?

38 Nagi ndo bwara ba da sopiye gekela ka boyelemedei avor ndeyi ino ma da sharawne, ka lemo-kasei, Ndse Bwara sopiye ba gen gekelongen fira ndaba si kan ka fukatso da Bagen ka malai-hu tsubwabye.”

9 Nda tsaren a chi : “ Ka diyangen nadi boyowno, imi ne avor miyekangi ga, tá leyí wei ánda keno fira Homne da Pwa ba si kan ka kentsoden.”

2 Betsi ano botye tukweltaka Yesu a ngur Bitrus, ka Yakub, ka Yohanna, nda mudó karen a no mwotso gballatso, ten no di siren ; sisé a ngado ahumwasen.

3 Basyesyeden a burro ta huda pwapwat, tá ma avor vratso ba da base kunge botsi ungen.

4 Iliya ka Musa ta dimma ahakaren, tadi boyo leme ka Yesu.

5 Bitrus a mwa a tsa Yesu : “ Rabbi nda deino pe pe hi ne do ; dakamen hiba da syegboktsò mwaken ; hidò gekelanga, hidò gekelo Musa, hidò gekelo Iliya.”

6 Ndá leyí la ndaba boyo, ta hwéyo kabagban.

7 Perbyea si a verren syemye ; kworme a dimma a yeji perbyea : “ Mano Ndsedei no a na mo, kella-men,”

8 Bogong bogong tadi niyo, tá na ma sie Yesu hidò, ten no karen.

9 Naya ta janga di no mwotso nda hiwaren bé tá boyo ndong bwara leme sa ta nan, sie Ndso-

Bwara ḫe mado avor miye-mberri.

10 Ta kir leme a nda boyo, ta ḫiye so di siren, mino zeregye madtso avor miye-mberri.

11 Ta ḫiyan adi tsani : “ Miye-dori adi tsa, á nda kenno, sie Iliya a si.”

12 Nda tsaren a chi : “ Iliya a tiya a si, ndadi minna ḫa sye chang. Ya miya ḫaḍuwe leme da Ndse Bwara ? Ba tono kabagban, miya yimren.

13 Hen nadi boyowno : Iliya ḫe si, ta ḫan sye ta mo kat botsi miya ḫaḍuwe anangen.”

14 Naya ta si haka miye-kwoden, ta na lektso miye pus ahakaren, miye-ḥaḍuwe a ḫiyeren leme.

15 Lektso miye naya ta nan ta ndello a mado ka tada a pokan.

16 Nda ḫiyeren : “ Leme mino huna ḫiye so karen ?”

17 Avor lektso miye, ma nedo a tsa : “ Malam, na si gakow ka ndsedei, pitso ne kan á boyo leme,

18 ha nda wudo kan do, nda kissa a ngalaren, kwamungen a ḫa pwapulle ndadi tul lyeningen a ngufo, Na boyo miyedi-kwodow, ma ta dimmadén, tá leyo.”

19 Nda mwan a tsan : “ Hu miye-wannetsi ino, huná vo diyalome, gwodi ndsatsodam kowno ḫa mbo ? Gwodi henba ḫaka mba sisén kowno ? Hwam kan ahakei.”

20 Ta sikan ahakan. Naya nda nan, pitso a tabalaren, nda fuko a njiya adi ngbungtungo a ḫa pwapulle.

- 21 Nda diye bagen : “ Ka ha ya sano a gen ? ”
Nda tsa : “ Tsi ne ndso yangkyengkyeng.
- 22 Yang hananan nda ḋongen vor diye, ka vor
habiyé bo gekelo nda kipan ; na hye leyi ndong
so hye na porisin a gwadi.”
- 23 Yesu a tsan a chi : “ Na hye leyo ! ma di vo
diyalome, nda mba sye kat.”
- 24 Gbel bagen ndse a mar kwormungen a tsa :
“ Hen vo diyalome, na tá vo diyalome hye
gwadi.”
- 25 Yesu a na lektso, ta lekko a gyelba, nda huba
ka pitso rektso a tsan a chi : “ Hye pitso á kel
leme, hye gbingo, na hiwow, dimma go vor
yedingen, bé rei perro a yedingen gban.”
- 26 Nda wa kawatso a tabalaren hananan, nda
dimma. Ndse a go iyechi bo mberro. Avor
miye lekki imi a tsa a chi : “ Bo mberro.”
- 27 Yesu a kit tuffongan a madden, ndi gban
nda mado a kango.
- 28 Naya nda perro vor hwodiye, miyedi-kwoden
a diyen a botso : “ Gomino hiná mban a dimma-
den ? ”
- 29 Nda tsaren a chi : “ Iyeno á weye dimma ka
aso sie ka hiwotso.”
- 30 Ta dimma garo a perrago njiya Galili, ndá
mwa na miya leyo
- 31 Nda kenno miyedi-kwoden a tsaren a chi :
“ Miya vodo Ndso-Bwara avor tuffe miye, tanba
belten, na miya belten, betsi botso mwaken
ndaba mado.”

- 32 Tá leyi leme ano, ta hweyo djiye leme.
- 33 Ta si Kafranahum: tsi ne avor hwodiye, nda diyeren: "Leme mino huna ndelso kan a no tuffe?"
- 34 Ta ndsa ḋong, gibo ta ndelso a no tuffe, wano ma-gbane avorsen.
- 35 Nda ndsa a watiren ten bow a mbidi gbei, nda tsaren a chi: "Na wano moe ba go ndso-kwamutso, ndaba ndsa betso kat, lagba da miye kat."
- 36 Nda ngur ndse swadei a ḋikko vorsen, nda gbiribren a tsaren a chi:
- 37 "Ma ba luw ndse hidlo avor dziye-kurkurye botsi ano gekelo kwaka, hen no nda luwo; ma luwri á hen no nda luwo, ndi ma leneri ndadi luwi."
- 38 Yohanna a tsan a chi: "Hi na ma di dimmando pelle avor kwakenga; hina Ḳerren gekelo ndá kwodeino."
- 39 Yesu a tsu: "Bé huná Ḳerren, gibo tá ma ba ḍa lentso nyeretso avor kwaka ndabo leyo a waddi ka alaleme hasei tan tan.
- 40 Gibo má ḍa ngyatso keino madeino no.
- 41 Gibo ma ba vowno gba habiye huna tsobo gekelo hu no miye da Kristo, diyalo nadi boyowno, á ḋongo moneden.
- 42 Nagi ndo bwara ba ḋikdo hidlo avor iye-kurkurye miyedi-vo diyalome ndaba pawo, bo perri-go hulatso gakan miya ɿweye faratso, a gallingen a wurrangen, a ngura a ḋongden avor bahar.

43 Na tuffanga a dikda hye pawo, hye bonggen ;
bo perrigo hulatso gakow hye perro vor pitso ka
tuffe hidu, bé dí perro Jahannama ka tyefye gbei
vor diye á weye a mberro.

45 Na mborranga a dikda hye pawo, hye
bonggen ; bo perrigo hulatso gakow hye perro
vor pitso ndso-mborra bitsi, bé miyá ḋongda avor
Jahannama ka mborringa gbei.

46 Na disa a dikda hye pawo, hye didagerro ;
bo perrigo hulatso gakow hya perro homne da
Pwa ka ditso hidu, bé miyá ḋongda avor Jahan-
nama ka diyenga gbei, aha iyesyedaren á mberro,
diye gban á weya a mbo,

49 Gibo nagi wano, miyeba tsubwagen ka diye
botsi miya da ka fite.

50 Fite tsi ne pe pe ; na fite tokko so ko ningto-
den, ka mino miya ḋaden ? Ndsam ka fite
avorsowno, ndsam yang pe pe di sirowno.”

10 Nda mada a tsiro nda si bore njiya
Yahudawa, nda ingerro bayatso Urdun, lektso
miye pus a mimma si hakan, a no kwalemeden
ndadi kenneren.

2 Farisawa ta si hakan a diyen leme kannatso :
“So feme no na ma a ḋaka mesen ?”

3 Nda mwaren a tsaren a chi : “Mino Musa a
hiownoyo ?”

4 Ta tsa : “Musa a tsa, na miya ḋaduwe malamtso
da bel ḋimsitito, mayi ḁotiro.”

5 Yesu a tsaren : “Gekelo kidti yedingowno

nda downo duwe hiwatsi ino ;

6 Kenneneng a dimmatso vratso, mure ka metso
Pwa a datiren.

7 Gekelo ano bvara ba daka bagen ka nogen nda
ndsa ka mesen,

8 ten gbei ba ndsa bara hid, che gbau ten, á
gbei ahumwaha, harangeren hid.

9 Sa Pwa a peiyeden, bé bvara a takan.”

10 Avor hwodiye gban miyedi-kwoden a minna
a diyen leme ano.

11 Nda tsaren a chi : “ Ma daka mesen a minna
a dimma itso, sharawne ndadi da.

12 Na kwotso ka nangero nga ko murongero ba
dim ma som, sharawno ngadi da.”

13 Ta si gakan ka dziye kurkur gekelo nda
paren, miyedi-kwoden a ngbaltiren.

14 Naya Yesu a na mano, yedingen a kidden
nda tsaren a chi : “ Daka dziye-kurkurye ta si
gakei, bé huna koren, gibo dziye-miye che, homne
da Pwa ne karen.

15 Ka diyangen nadi boyowno, kat má luw
homne da Pwa botsi ndse-swado, ndárei perro
vorsen.”

16 Nda gbiripatiren, nda paren ka tyefungen a
hulakaren.

17 Naya nda dimma a no tuffe, ma nedo a mađo
ka tada a si a gyerero ahumwasen, nda diyen :
“ Malami ma-feme, henba da ya na minno pits
nagi gwođi ?”

18 Yesu a tsan a chi : “ Gomino hye tsei a chi

ma-feme? Tá ma-feme do sie Pwa hid.

19 Hye leyi hiwatso: Bé bélha, bé da sharawne, bé gheri, bé mwa zheringye, bé dà kuta, hye ndukodo bagu ka nogu.”

20 Nda tsan a chi: “Malam sye iyeno na hweyeren kenneng henbò lagba.”

21 Yesu a niden a dìk gen no, nda tsan a chi: “Sei hidò hye dòungen: Wudo, derdo syekow kat, hye vo dziye-poritso, hyeba dím ginetsò a pwa hye si kwodi.”

22 Nzimsen a mudèn ge lano, nda muđo, há ningen, gibo tsi ne ka ginetsò hananan.

23 Yesu a niyo hei, nda boyo miyedi-kwoden: “Kerker ndse-dím ginetsò a perro vor homne da Pwa.”

24 Miyedi-kwoden tadi ndello ka lemeden. Yesu a ngado mwatso a tsaren: “Dziyedei, miye-mbaha ginetsò, kerker ta perro vor homne da Pwa.

25 Ndse-ginetsò a perro homne da Pwa, bo perrigo jangatso lugwabtso a perro gwo lerume.”

26 Tadi ndello ka lemeden tadi boyen: “Wano ba leyo mbohaden?”

27 Yesu nda niden a tsa: “Gaka bware miyá mban a dà, gaka Pwa ábo che, gibo gaka Pwa sye chang a dà.”

28 Bitrus a tiya tsau: “Hi no hi dàka sye chang hi kwodu.”

29 Yesu a tsa: “Ka diyangen nadi boyu: Tá bwara a dàka hwodiye, nagi dziye-nogen iye-

murye, nagi dziye-nogen iye-maindye no, nagi nogen no, nagi dziyengen no, nagi gasye gekela, gekelo leme feme gban,

30 má luw syengen a laka haru bogong avor ndsatsi ino : hwodiye ka dziye-nogen iye-murye, ka dziye-nogen iye-maindye, ka nuwetso, ka dziye, ka gasye peiyo ka tonotso ; avor ndsatsi ba si ndaba luw pitso nagi gwođi.

31 Miye hananan iye ndsa akwamutso ta minna abei, avor miye abei hananan ta ndsa akwamutso.”

32 Ten ne a no tuffe, ta weyo ba wudo Yerusalem : Yesu adi weyo ahumwasen, tadi ndello kan ; miye di kwodo besen hweyi kalatso gerren. Nda ngado a watiren ten bow a mbidi gbei, nda tiya a boyeren leme sa ba gen adi tsaren :

33 “ Hi no di weyo ba wudo Yerusalem ; miya vodo Ndso-Bwara a tuffo miye-gbangbanye malamye ka miye-dori, miya bashiden i-belwei ; miyeba kipan a tuffe dziye-kwasome.

34 Tanba baggen ka leme, ta taffendo nauye, ta byengren ka kufwatso, ta belten ; betsi botye mwaken ndaba mado.

35 Yaķub ka Yohanna dziye da Zabdi ta si gakan a tsan a chi : “ Malain hi mwa hye deino nagi mino hina ngiso gakow.”

36 Nda tsaren a chi : “ Mino huna mo na vow-no ?”

37 Ta tsan a chi : “ Hye mwa na hina ndsa ama

a basa zume ama a basa legdei ahakow avor fukatsodow,”

38 Yesu a tsaren a chi : “ Huná leyo sa huna ngiso. Ha bo kowno huba tsobo ka gba nadi tsobo kan ? Ha bo kowno huba luw baptisma iche miya dei ?”

39 Ta tsan a chi : “ Ha ne keino.” Yesu a tsaren a chi : “ Gba nadi tsobo kan huba tsobo kan ; baptisma miyadi dei, kwotso miya downo ;

40 Ndsatso a tuffe zumedei ka iche a tuffe legdeidei, á ingi no na vodo ; niye miya kenno, ungeren no.”

41 Naya miyeno bow a kello, yedingeren a bwaren aha Yaküb ka Yohanna.

42 Yesu a watiren a tsaren a chi : “ Hu leya miye miya watiren dziye-luw homne, tadi da miye sye gbakye, miye-gbanyedaren gban ta daren bashitso.

43 Miyá da che avorsowno. Ma mo ba go magbano avorsowno, ba go lagbadowno.

44 Ma moi ba ndsa akwamu avorsowno, ndaba go kissa da miye kat.

45 Gibo che Ndse-Bware a si, á gekelo kissawne na miya dan, gekelo nda go kissa nda si, nda vodo pisen so-luwaha go miye hananan.”

46 Ta tila Ariha. Naya ta dimma di Ariha ten no ka miyedi-kwoden ka miye hananan, a hweile ndso-ngisye, Bartimawus, ndso Timawus, tsi ne ndsa da tuffe.

47 Naya nda kello Yesu ndso-Nazarat no, nda

mar kwormungen adi tsa : “ Yesu, Ndse da Dawuda, pori go sopiye.”

48 Miye hananan ta ngbalten, ma nda ndsa dong. Nda minna mar kwormungen kabagban a tsa a chi: “ Ndse da Dawuda pori go sopiye.”

49 Yesu a kango a tsa : “ Wamren.” Ta wa adi tsan a che: “ Yayu, ha ningu yang, madj, tsindodi warra.”

50 Nda kada rukute a mado berket a si haka Yesu.

51 Yesu a mwa a tsan : “ Mino hye mo na dow ?” Hweile a tsan a chi: “ Malam na hen na vratso.”

52 Yesu a tsan a chi: “ Dso wudo, vodiyalomedow bo mbo leme.” Gbel nda na ha a kwoden a no tuffe.

11 Tanbadi tilo Yerusalem ka Baitfaji ka Bait’anya abasa mwotso Zaitun, nda len miye gbei avor miyedi-kwoden a tsaren a chi :

2 “ Wudum a hwodiye kake, iye ahumwasowno. Gbel naya huna perro hwodiye huba pa ndso-mbuse, a bware a nda liyen, miya bweyeren. Parramran, huna sikan.

3 Nagi wano a tsowno a chi : Lemomino huno da che yo ? huna tsaren : Homengum moren ; gbel ndaba leneren gano.”

4 Ta wudo a pa ndso-mbuse, miya bweyeren a kwamuha a kwaka tuffe. Ta parren.

5 Imi ne kangi do a tsaren : “ Mino hunadi da huna parra ndso-mbuse ?”

- 6 Ta boyoren botsi a Yesu a tsaren ; ta ḫakaren.
- 7 Ta sika ndso-mbuse haka Yesu. Ta por basyesyeden a dikken abesen, ndi gban nda liyen.
- 8 Bware kabagban ta pugdo basyesyeden a da tuffe; imi gban ta pugdo jibe, iye ta ḫawa a gasye.
- 9 Ka miye akwamu ka iye abei ta mar kwormungeren adi tsa a chi : “ Hosanna, ndso-hulatsi ma di si avor kwaka Homengum ;
- 10 homne ne di si, ungo bageino Dawuda, bo hula gban, Hosanna avor ma perrigo ha.”
- 11 Nda perro vor Yerusalem a wudo haikali. Nda nihei, a mbo nda dimmo a wudo Bait'anya karen bow a mbidi gbei ; kade be liya kenno.
- 12 Miya bo hid, ba keda naya ta dim go Bait'anya meatso a gen.
- 13 Nda na kada ngwaltso ka jibei aha ḥonge ; nda si sie ndaba dim ndong so gakan. Naya nda si ha kan a pan, tá so do sie jibei, gibo á kwa mbwotso da ngwalei no.
- 14 Nda tsan a chi : “ Bé ma di zem ndong so ga kow ahumwa nagi gwodi.” Miyedi-kwoden ne kelli.
- 15 Ta si Yerusalem a perro vor haikali. Nda dimmado miye ṣa dersye ka miyedi-derri avor haikali. Nda ndel gbogleke da miyedi der gullegballamye,
- 16 ndá ḫaka ama nda perro haikali, nda ngur sie.
- 17 Nda kenneren a tsaren a chi : “ Miya ḫaduwe : Miya tsa hwodei, hwodiye hiwotso gekelo miye

chang ? hube minden gongore lowsye.”

18 Miyegbanye malamye ka miyedi-dori ta kello, ta el geche ta kipan, gibo ta hweyigen gekelo lektso miye ta ndello ka kensyeden.

19 Kade a keno nla dimma go garutso.

20 Ka hawure naya ta perro, ta na kada ngwale nda nibboko kat ka kwiringen.

21 Bitrus a dyanga leme a tsan : “ Rabbi, ni kada ngwala a hye kidden, bo nibboko.”

22 Yesu a mwa a tsan a chi : “ Vomdo diyalome gaka Pwa.

23 Diyalome nadi boyowno, ma kat ba tsa mwotsi ino : Nguri nanga hye perro bahar, ndi gban ndá ndello a mensen, gibo nda vo diyalome la ndadi boyo ba da, ba dimmo.

24 Gekelo lano na boyowno, sye kat huna hiwo a ngiso, vomdo diyalome huna liya luwo, huba dimmo.

25 Nagi gwodi huna kangi a hiwo, na hubo ka a lemo peiyi ka ama, women piyatso, gekelo Bagowno ara vor pwa ba vowno piyatso ka lemohaseidowno.”

27 Ta minna a si Yerusalem. Naya ndadi weyo avor haikali miyegbanye malamye ka miyedàduwe ka miyegbangbanye ta si gakan a tsa a chi :

28 “ Ka ndo geche hyedi da sye iyeno ? Wano ma vu leme ano hyebo da sye iyeno ?”

29 Yesu a tsaren a chi : “ Na diyowno leme hidokal kal, na hu mwa, na kennowno leme geche

nadi da sye iyeno.

30 Baptisma da Yohanna di pwa nda si, nagi di haka bware nda dimma? mweyumi."

31 Ta dyengleme avor yedingeren a tsa a chi : "Na hum tsan a chi: Di pwa, nda tsa a chi, gomino huná ven diyalome.

32 Na hum tsan a chi: Di haka bware"—ten nedihweyigo miye; gibo miye kat ta tsa a chi, Yohanna annabi diyangen.

33 Ta mwa Yesu a tsan: "Hiní leyo." Yesu a tsaren a chi: "Hen gban tá boyowno geche nadi da sye iyeno."

12 Nda tiya boyeren leme kiwatso: "Ama a ngubo gasye annab, nda takkaden ka kunda. Nda ra gwei gekelo nda ngig annab avorsen, nda no bonge, nda dakan gaka imi iyedi hawi, a wudo a njija.

2 Naya a kenno nda len a kissa gaka miyedi-hawi, gekelo nda luwo avor hulatso gasye a tuffo miyedi-hawi.

3 Ta kitten a levren, ta dakan nda muđo ka tyefungen di peiya.

4 Nda minna len a kissa bo; mano ta tilan a nangen, ta gen sye a kyewen.

5 Nda minna len ama, ta belten, ka imi hanan ; miyata leb imi, miyata bel iye.

6 Ma a mbidi hido, ndso a nda dik gen no; nda lenten gakaren abesen kat ndadi tsa a chi: "Ta na fukatso da ndsedei, sopiye a gerren."

7 Miyeno miyedi-hawi a tsa so di siren : “ Mano ndso-minha no. Ma ḥellumren, minsye a go ungum no.”

8 Ta kissa a ḥelten. Ta ḡongden abete gasye.

9 Mino homo-gasye ḫa ḫa ? Nda si ḫa ḥel miyedi-hawi, nda vo imi som gasye.

10 Huná na leme ano avor duwe:

Faratso iche miyedi-no vune a ko, miya minden nda go no mbateha.

11 Ano di haka Homengum ; so-ndeltso no a diyengum ?”

12 Ta elo ḫa nguten, ta hweyigo fure, gibo ta na nda boyo leme ano anangeren. Ta ḫakan a muđo.

13 Ta lenensye imi di haka Farisawa, ka miye da Hirudus, gekelo ta ḡimren ha avor lemeden.

14 Naya ta pan ta tsan a chi : “ Malam hi leyo hye ma-diyalemo, té bo go miye mentsi gibo té ni miye, ka diyalome hyedi kenno miye tuffe da Pwa. Bo kanna hina vodo chamtso go Kaisar, ko ḥé hiná ḫa ? Hina vadden, ná tso hina ko ?”

15 Ndi, gekelo ḥo leyi walitsidaren nda tsaren a chi : “ Gomino huna kannari ? Hwam ka ta henba nan.” Ta sikan.

16 Nda tsaren a chi : “ Ndso-passatsi ino ka ḡaduwe ano, ungo waneyo ?” Ta tsan a chi : “ Ungo Kaisar no.”

17 Yesu a boyeren : “ Vomo Kaisar sye ungo Kaisar no, ka Pwa gban sye ungo Pwa no.” Ta ndello hananān.

- 18 Sadukiyawa ta si gakan gban, iye a tsa a ch miyá mađo aha mberrotso ; ta ḋiyen adi tsa a chi :
- 19 “ Malam, Musa a ḋeino ḍuwe, na ndso-nogo ma a mberro, nda ḍaka mesen abei, á ḍaka ndse ndse-nogen a ngur metso gekelo nda ḋimmo ndso-nogen ndse.
- 20 Naya miye nedo tukwelugbei, dziye-nuwetsi, ma a kwamutso a ḋim metso, nda mberro á ḍaka ndse.
- 21 Gbeiyetso a ḋimmo, nda mberro ḥo, á ḍaka ndse abesen ; mwakenotso ḥo che.
- 22 Ten tukwelugbei, tá ḍaka dziye. Betse angen metso a mberro.
- 23 Avor madtso miye-mberri ngaba ndsa metso wano avorsen ? gibo ten tukwelugbei ta ḋimtiro kat.”
- 24 Yesu a tsaren a chi : “ Á che no tuffe a kipgowno gekelo huná leyi ḍuwe ka kentso da Pwa ?
- 25 Gibo fira ta mađo kan, miyá ngur metso, miyá ḋimmaren murye ; ta ndsa botsi malaiku gara a pwa.
- 26 Leme miye-mberri ka madtsodaren, huná naro avor malamtso da Musa aha leme da kada hwale, Pwa a boyen leme ndadi tsa a chi : Hen, no Pwa ungo Ibrahim, ungo Ishaku, ungo Yakub gban ?
- 27 Ndi á Pwa da miye-mberro no, ungo miye-ka pitso no. Huna ḋeiyø ka tuffe kabagban.”
- 28 Ama nedo avor miyedi-dor malamtso, tsi ne

si, nda kello tadi diyo so, bo leyo gban Yesu a mwaren pe pe, nda diyen: "Ndo hiwatsi no akwamutso avorsen kat?"

29 Yesu mwa: "I-kwamutso no: Hu kello, Israila, Pwa Homengum, tsi no Homen hidu; 30 hye dik go Homenga Pwa no ka yedinga kat, ka mensa kat, ka zeregyedow kat, ka nyeretso-dow kat.

31 I-gbeiyetso no: Hye dik go ndso-vunegu no botsi hye dik go mensa no. Tá hiwatsi do a perrigo iyeno ka gbanatso."

32 Ma-dori a tsan: "Diyalo malam, la hye boyo diyangen no, tsi no hidu,

33 tá ama do sei ndi: dik gen no ka yeji kat, ka zeregye kat, ka nyeretso kat: dik go ndso-vunegu no botsi mensa gban bo perrigo hinasye ka belsye."

34 Naya Yesu a nan nda mwa ka yedingen nda tsan: "Hye tam bong bong ka homne da Pwa." Bete angen tá bwara do a nyera disen ba diyen le.

35 Yesu ne di kemo miye avor haikali ndadi tsa: "Ya miyedi-dori a tsa, Kristo no ndse da Dawuda?

36 Dawuda ka nangen a tsa ka Pitso Tsubwatso: Homen a boyo Homelei, ndsa ga tuffo zumedei, na mindo miye-kora a go so-bo mborriyedow.

37 Dawuda ka nangen nda warren Homen, nda gaya nda go ndsangen?" Lektso miye a kello,

haningeren.

38 Avor kensyeden nda tsa : " Siłum ka yedin-gowno go miyedi-dlađuwe, miya mo weyetso ka rukute gerretse, ta mo miya pokaren avor lumotsso,

39 ta mo ḫa ndsa kwainu a hwodiye hiwotso. Ha miye zemsye do ta el ha ndsatso avor miyegbanye.

40 Miyadi zem hwada ngamsei no. Miyadi hiwi gbididing ka kuta, ten no miya ga bashieren kabagban."

41 Nda wudo a ndsa aha miya ḫik sye da Pwa do. Nda na lektso miye tadi pugdo bara avor ha ḫik sye. Dziye-đim ginetsa a si hananan ta kaji sye kabagban.

42 Itsi ngamsatsi ndso-poritsi nga si a pugdo ta gbei, botsi aninitso gbei.

43 Nda wa miyedi-kwoden a tsaren : " Diyalu nadi boyowno, sye ngamsatsi ino ndso-poritsi nga pugden, nda perrigo ungeren kat a ta pukko a ha ḫik sye ;

44 gibo miyeno kat avor ginetsodaren ta kajido sye, ngei gban avor poritsodaro nga pukkodo sa nga ḫimmo kat, mbatso sye a tuffongero ne."

13 Nda dimma di vor haikali, ama nedo avor miyedi-kwoden a tsan a chi : " Malam, na fara iyeno, na hwodiye ? "

2 Yesu a tsan a chi : " Hye na hwodiye iyeno kabagban, miyá ḫaka a fara do a no a, a miyá

kidden."

3 Nda ndsa a no mwotso Zaitun ahumwa haikali, Bitrus ka Yohanna ka Andarawus ta diyen a bɔtso :

4 "Boyeino gwodi sye iyeno ba ndsa ? Ndo so biltsi miya da, fira sye nino ten ne avor sito ?"

5 Yesu a tsaren a chi : "Niyum gekelo be miyá kipowno.

6 Bware hananan ba si ka kwaka ta tsa : "Hen no ndi. Tanba kipa miye hananan.

7 Fira huna kel leme kawatso hananan, leme kawatso a ndsa kabagban ahaka bware be huná hweyo, sye nino a mbamtso ba da, mbatso ha abo nda kenno.

8 Gibo imi ba mađo a njiya ka a ha ; homne a mađo a peiyo ka a ; njiya ba humoro gaka baro, meatso ba si kabagban ; sye nino tenba tiya tonotsso."

9 Huna bo mensowno a sisowno, gibo miyaba kipowno ahaka miyegbanye, a vune hiwotso miyeba levrowno, huba kango ahumwa miye di da bashitso ka homye gekela, gekelo sagda aha-karen.

10 Miyaba boyo leme feine haka dziye-kwaleme kat.

11 Naya ta ngallarowno a ha bashitso ta kipowno, be huná bel yeje a no lema huna boyo, sa miya vowno avor dalingen, angen no huba boyo, gibo a hu no ka boyile, Pitso Tsubwatso no.

12 Ndse-nuwetso ba vo ndso-nogen wei, Bato

ba ven ndsangen, dziye ba mađo ka ngyatso a
bel sungeren.

13 Huba ndsa so koti haka miye kat gekelo
kwaka; ma gbo nzimsen kei a boretso, ndadi
mbi hidio.

14 Fira huna na sogbeye da tukunto tsi ne
kangi aha á passa (daka ndso-bel malamtso, ma
nda kello), getingen miye avor Yahudiya ta
gyeþo a dso haka mwei.

15 Ma a no vune bé ndá janga, bé ndá perro
vorti go nda ngur sa avor hwodiye.

16 Ma avor gasye bé ndá minna go nda ngur
base chopwatso.

17 Tonotso ne haka dziye-woptso ka miyedi vo
bopye avor botsi iyeno.

18 Huna ða hiwotso bé sano a ða ka boile.

19 Botsi iyeno tanþa ndsa ka poritsi, itsi miyá
nda liya naro kenneng a dimmatso vratso fira
Pwa a dimunaden, miyárei naro gban.

20 Na Homengum á bonggo botsi iyeno ta go
gbillim, má nda mbidi ka mensen, a mbo. Gekelo
iye-tadto, iye nda tadtiren, nda bonggo botso ta
go gbillim.

21 Getingen nagi wano tsowno tso: Ni huna na
Kristo gye, nagi niyam garo ; bé huná mwa diyla,
lo,

22 gíbo dziye-zheringye tanþa mađo a tsa a chi :
Hi no Kristo ; ka annabawa ka zheringye tanþa
ða syebiltso ka lentso ndeltso gekelo ta kyapa
ye-tadto iye tanþa leyo.

- 23 Huna bo mensowno hen liya tsowno lemon-
gen chang.
- 24 Avor botsi iyeno bete tonotsi ino fere ba da
kulitso, likitso árei burro.
- 25 Tekalye ta fuko di pwa, nyeretso a pwa yang-
kat sisen ba wureren.
- 26 Getingen ta na Ndso Bwara ba dimma avor
perbye ka kerkertso ka fukatso.
- 27 Getingen ndaba len malaiku nda gbappado
tađadu iye nda tađa di basa njiyen, ka basa wela,
ka basa pwa, ka basa hwombino, di haka mbatso
njiya, ka mbatso pwa gban.
- 28 Diyegennum gosen a kada ngwaltso, naya
basa kada a go bellak bellak nda mana jibei, hu
leyi a chi viringtso be tsikha.
- 29 Che gban fira huna na sye iyeno ba tiya,
huna eyi a chi be tsikha, tsi ne a kwamu ha.
- 30 Diyalo nadi boyowno, mano nduwo ádi mbo,
sie miya nađo sye iyeno kat.
- 31 Pwa ka vratso ta syekara, lemedei tárei
syekoro.
- 32 Leme feringen ka getingen tá bwara a leyi,
nagi malaiku, nagi Ndse, sie Batso.
- 33 Huna bo mensowno a niya a da hiwotso,
gibo huná leyi fira leme ba na kan.
- 34 Botsi bwara a da omotso avor a njiya, nda
liya taka so ka hwoden, nda vodo kisseiden leme,
nagi wano nda ven lentsoden, nda hiwa homo-
tuffe, ma nda gra.
- 35 Huna gra, dwat gibo huná leyi fira homo-

hwodiye ba si kan, nagi ka kade, nagi ka vor tukurtso, nagi ka watso dyekei, nagi ka hagbite; 36 hé ndá powno hu ne di chini.

37 La nadi tsowno hen ne di tsa miye kat, huna gra.

14 Betsi botye gbei hiwotso paska bé kenno ka hiwotso gurasatso á huba. Miye-gbangbanye malamye ka miyedi-dori tadi el tanba kitten ka kuta, ta bélten.

2 Ta tsa : “ A avor hiwotso gekelo bé gigigkei a mađo avor miye.

3 Tsi ne avor Bait'anya avor hwoda Siman ndso-dagdei, tsi ne ndsa adi zem sizemtso ; itsi metsi a si, kwote ka kedowtso ka mare, a miyadi tsaro a chi nard, nda nyero kerker. Nga filla kedowtso a pukko anangen mare.

4 Imi ne do yedingeren a kiddaren avor mensen, ta tsa a chi : “ Gómino miya kidda mare ano ?

5 Mare ano bo perrigo kwamu sa miya der kobbotso haru mwaken kan, a vo dziye-poritso.” Ta ngiya karo.

6 Yesu a tsa : “ Huna ḫakaro, gomino hunadi tonodo ? Nga dei lensi femtso.

7 Gibo hu ne ka dziye-poritso firefiro ahakowno, fira huna mo hu mban huna ḫaren pepetso. Hen tám kowno firefiro.

8 Nga ḫa sa nga mban, nga fiyego sisén a ḫaden go miya mboden.

9 Diyalو nadi tsowno, nagi duma ha miyaba

boyò leme feme avor vratso, sano gban metsi ino
a ða, miyaba wadden gekelo ðyangatso karo.”

10 Yahutha Iskariyoti hidò avorsen bow a
mbidi gbei, nda wudo haka miye-gbangbanye
malamye gekelo nda kiddan ahakaren.

11 Ten gban naya ta kello, ha ningeren. Ta mo
nangen a ven ta. Ndi gban ndadi el geche ndaba
kiddan ahakaren.

12 A no firo kwamotso a botye gurasatso á
huba ; naya miya ðel ndso-inbaga gekelo paska,
miyedi-kwoden a tsan : “A ndo ha hye mo
huma wudum ma ðado gekelo hye zem paska ?”

13 Nda lena miye gbei avor miyedi-kwoden a
tsaren : “Huna mudò vor garutso, gara huba
peiya ka ama, nda ngur ka kedowtso habiye,

14 huna kwoden. Ha nda perro do huna boyo
homo-hwodiye : Malam a tsa, vune omye bo
duma, ha na zem paska chang ka miyedi-kwodi ?

15 Ndi ka nangen ndaba kennowno kaba'a, ha
miya liya ðaden, garo huba ðeiden.”

16 Miyedi-kwoden a dimma, ta perro vor garu,
tana pa sye botsi nda boyeren. Tana ðado paska.

17 Naya kade a kenno nda si karen bow a mbidi
gbei.

18 Ta ndsa tadi zemsye. Yesu a tsa : “Diyalo
nadi tsowno, hidò avorsowno ndaba kiddei, ma
hinadi zemsye kan.”

19 Ta tiya ða yedibwatso adi boyen hyedo
hyedo : “Hen na ?”

20 Nda tsaren : “Hido no avorsen bow a mbidi

- gbei, ma hinadi peiyo tuffongeino avor gba kan.
- 21 Gibo Ndso Bwara adi mudō botsi miya dori anangen ; tonotso ka ma a kidda Ndso Bwara, bo hula ahakan na miyá nda mwasaren.”
- 22 Ten ne avor zemtso, nda ngur gurasotso, naya nda humwaren, nda biyan a verren, nda tsa : “ Ngurum, ano sisin no.”
- 23 Nda ngur tasatso a humwaren a verren. Chang ta tsobo avorso.
- 24 Nda tsaren : “ Ano dsamba no, ungo mo noha, a miya kajiden gekelo miye hananan.
- 25 Diyalo nadi tsowno tárei minna tsob habiye mbwotso annab sie fira henba tsobo hwelhwel avor homne da Pwa.”
- 26 Ta go dimsye, a mbo ta dimma a mudō mwotso Zaitun.
- 27 Yesu a tsaren a chi : “ Hu yangkat, hu bo pavo gibo miya doro : Henba lev ndso-jinsye, mbagei a gberro.
- 28 Betse henbe madō, na wudo humwasowno a Galili.”
- 29 Bitrus a tsan a chi : “ Sie tanba pavo kat hen tá da.”
- 30 Yesu a tsan : “ Diyalo nadi tsow, suppo avor tukurtsi ino, dyekei ndata wa a laka gbei, hyeba ndelti a laka mwaken.”
- 31 Nda boyile kerker bwang : “ Na a mbamtso ma imberro kow bwa, tá ndelta.” Che yangkat ta boyo.
- 32 Ta si a ha, a miya wa a chi Gathsamani ;

nda boyo miyedi-kwoden : “ Ndsam ga, ahano, na wudo hiwotso.”

33 Nda ngur Bitrus, ka Yaķub, ka Yohanna ta wudo karen ḥwa, nda tiya kiđo kabagban, ndata tono kulkul.

34 Nda tsaren a chi : “ Mensin a boi ba tila mberrotso, ndsam ga, huna gra.”

35 Nda wudo humwa kyengkyeng a fuko a njiya adi hiwo, na ndi nda ḏa fire ano nda syekara.

36 Nda tsa : “ Abba Bagi, sye chang a ḏa gakow hye ngurigo tasatsi ino, a á na mo no, a hye mo no.”

37 Nda si a paren a ha chintso, nda tsa Bitrus : “ Siman hyedi china ? Té leyi grato nagi kyeng-ykeng ?

38 Gram, huna hiwo gekelo ḫé huna perro vor lemoħasei, ka diyangen pitso bo mwa, sitto hyagħyak.”

39 Nda ngado weyetso a ḏa hiwotso, nda boyile botsi kenneng.

40 Nda minna si, nda paren ten ne di chini, gibo diyengeren a ḫiġi kieni, ta ḫiġi leme a tanha mwan.

41 Nda si, weyesen mwaken nda tsaren :“ Hunā cheno ḫogong hu ta piya, bo kenno, fire bo kenno ; niyum, miya vo Ndso' Bwara a tuffe miye-hasye.

42 Mađum ma muđum, ma di kipei ḫe tsikha.”

43 Gbel tsi ne avor boyi leme, Yahūtha, hid

avorsen bow a mbidi gbei, dan si, ten no karen ka fure kabagban, ka kafari, ka gare di haka miye-gbangbanye malamye ka miye-dori . ka dziye-sokworye.

44 Ma di kipan be liya verren le nda tsa : “ Ma nadi shewden ka kwama tsi no, huna nguten a dikken ahunwa a muđo kan.”

45 Naya nda tila, gbel nda wudo gakan a tsan : “ Rabbi,” nda shewden.

46 Ta dikken tuffongeren a nguten.

47 Hido avor miye-kango a hangen nda dido kafaritsoden, nda lev kissa da magbane malamye, nda tsad kwakengen.

48 Yesu a mwa a tsaren : “ Huna dimma ka kafari ka gare huba kitti, hye ka hen ndso-dimma-ha.

49 Nagi ndo firo hum ne kowno bwa avor haikali nadi kenno miye, huná nguti. Miya da sano gekelo leme malamtso ba na.”

50 Chang ta dakan a gyebo.

51 Ndong lagba a kwodo besen nda chopwa base kunge, sisen dipaiya.

52 Ta nguten, nda daka base kunge a gibo difwa.

53 Ta wudo ka Yesu gaka magbane malame. Kat miyegbanye malamye, ka dziye-sokworye, ka miyedi-dori ta peiyo hakan.

54 Bitrus a kwoden di ha bongo a wudo vor votsi da malam magbane, tsi ne ndsa haka dogari a in diye.

55 Miyegbangbanye malamye ka kabei kat tadi

el sagdatso a no Yesu ba belten, tá ðimmo.
56 Gibo miye hananan ta sika sagdatso zheringye anangen, sagdasen á peiyo kwamungeren hidoo.

57 Imi a mado a kango ta da sagdatso zheringye anangen adi tsa :

58 “ Hina kellan ndadi tsa : Henba gbarra haikali ano, a miya da ka tuffongeren, avor botye mwaken na no a á ka tuffe.

59 A no getsingen sagdatsodaren á peiyo kwamungeren hidoo.

60 Magbane malame a mado a kango avorsen, nda diyo Yesu a tsa a chi : “ Té weye mwa ka a la ? Mino ano, miyeno a da sagdatso kan ananga ?”

61 Nda kango ðong, á boyi lemo. Magbane malame a ngado a diyen a boyen : “ Hye no Kristo Ndse da Mahulatso ?”

62 Yesu a tsan : “ Hen no ndi, huba na Ndsò Bwara a-ndsatso a tuffo zume da nyeretso, ndaba si ka perþye a pwa.”

63 Magbane malame a tsara basyebasyeden a tsa : “ Huma mom mbiditso sagdatso ? Hu kella, bo da Pwa, huna tsa ya ?”

64 Kat ta bashiye ka leme wei.

65 Imi a tiya a tuffen nauye, ta gbo humwasen, ta levren, ta tsan a chi : “ Hye da leyetso !” dogaritso a luwren ka lebha.

66 Bitrus tsi ne a njiya avor voti, itsi ndsitsi avor miye lentso da magbane malame nga si.

67 Nga na Bitrus ndaba in diye, nga niden a tsa : “ Hye gban hu ndsa ka ndso-Nazarat ano Yesu.”

68 Nda ndelha a tsa : “ Tá leyi leme a hye boyo, tá kelli gban.” Nda dimmo di sogboktso, dyekei wa.

69 Ndsitsa a nan, nga tiya boye miye di kango ahangen : “ Mano ne avorsen.”

70 Nda minna a ndelha. Na miya kange yang kyengkyeng, miye-kange hangen a tsa Bitrus : “ Diyallo hye ne avorsen, hye ndso-Galilitsi.”

71 Nda tiya boye leme kerker ka gbotso : “ Tá leyi manano hunadi wadden.”

72 Gbel dyekei a wa gbeiyetso. Bitrus a dyanga leme ano Yesu a boyen : “ Dyekei á nda wa gbeiyetso hya ndelti a laka mwaken.” Ndata tuwo.

15 Gbel ka hawure miye-gbangbanye malamye, ka dziye-sokworye, ka miyedi-dori, ka kabei kat ta peiyo kwamungeren a kello so ; ta bwewi Yesu a nguten ta vodden gaka Bilatus.

2 Bilatus a diyen : “ Hye, hye no home da Yahudawa ?” Ndà mwa a tsan : “ Hye boyo.”

3 Miye-gbanye malamye a gwamen leme kabagban.

4 Bilatus a ngadol a diyen a tsa : “ Té mwa, tá leme da ? Na, leme kabagban ta gwomu.”

5 Yesu árei mwa nagi hidu, Bilatus a ndello.

6 Avor botye hiwotso nda weye parren ndso-geberrowe hidu, ma ta ngiso gakan.

7 Ma nedo miya wa a chi Barabbas, miya bweyeren ka miye-ko leme bwa, iye belha avor kolemedaren.

8 Lektso miye a mado a tiya ngisen, ma nda daren a no kwalemeden.

9 Bilatus a mwaren a tsa : “ Huna mwa na parra home da Yahudawa ?”

10 Gibo bo niyo, go zhuwne miye-gbanye malamye a kitten.

11 Miye-gbanye malamye a kidok boyile ahaka miye lektso ati ndaba parraren Barabbas.

12 Bilatus a ngado a mwaren a tsaren : “ Mino na go ma huna wa ati Homo Yahudawa ?”

13 Ta maddo kwormungeren a tsa: “ Miya bedimden !”

14 Bilatus a boyeren : “ Gomino, ndo sahaso nda da ?” Ta go gawei : “ Miya bedimden !”

15 Bilatus gekelo nda mwa a da miye sa ta mo, nda parraren Barabbas. Betsi miya byeng Yesu ka kufwatso, nda vodden gekelo miya bedimden,

16 Dziye-kawatso ta perro kan avor votsi, Praitorion no, ta wa lektsi miye-kawatso.

17 Ta kallaren rukute homme, ta tuda sopine hwale a dikken.

18 Ta pokan : “ Miya pokowno Home da Yahudawa !”

19 Ta lev nangen ka garatso, ta tuffen nauye, ta puwo a gyerero.

20 Ta baggen ka alale a sidagen rukute homme, ta chopwan basyesyeden. Ta dimmo kan aha-

bwange ati ba ɓedimden.

21 Ama nedo Siman ndso-Kairawani, bago Iskandari ka Rufus, ndadi si di ha gballame ndaba perro, ta dan mbamtsou nda wudo karen gekelo ndaba ngur kada ɓedimtsoden.

22 Ta tila kan a a ba ati a Golgatha, ha ule ne no.

23 Ta ɗifén habiyé mbwotso annab, miya ngum-den ka myrrh ; ndá mwa a liwo.

24 Ta ɓedimden, ta ngello so basyesyeden ahangen, ta pa bara tanba na sa amia a ɗimmo.

25 Fire fellá naya miya ɓedimden.

26 Miya dor gwomleme a miya gwomen, miya dikden apwa : “Home da Yahudawa.”

27 Ta ɓedimdo dziye-lowsye gbei kan gban, miya ɗikden a kadei ɓedimtso, a hidó a tuffe zumeden, a hidó a tuffe legdeiden.

29 Miye di perri a boyen lemohasei, ta humo nangeren ta tsa a chi : “ Hayo ! Ma di filla haikali hye minna no avor botye mwaken.

30 Hye mbo nanga, janga go kada ɓedimtso”.

31 Che gban miye-gbangbanye malamye adi baggen, ka miyedi-dori bwa ta tsa : “ Nda mbo imi, nda ko mbo nangen,

32 ɗakamen Kristo Home da Israïla nda janga bogong a kada ɓedimtso, ma niyum ma vomdo diyalome”. Ten gban miye, miya ɓedimden karen, ta daren.

33 Naya fire a si nan, kulitso a kissó a gbo njíya sie fire a kwaka.

34 Fire a kwaka Yesu a waha ka kworme kerker :
“ Eloi Eloi Lama sabachthani ?” Zeregyeden no:
“ Pwadei Pwadei gomino hye dakei hidu ?”
35 Imi ne kango hangen a kello a tsa : “ Hu kella
ndadi wa Iliya.”

36 Ama a gibo, nda ngur sobase a na ka habiye
gbangye, nda galingo a garatso, nda ven gekelo
nda tsobo, ndadi tsa a chi : “ Kangum ḍong, ma
niyam sie Iliya ba si nda jangaden.”

37 Yesu a maddo kwormungen kerker, nda
dimdo pisen.

38 Base galingtsi avor haikali. nda piḍillo a takko
gbei a pwa a janga a njiya.

39 Naya kachalla, ma kango humwasen, ana
geche nda dimdo mensen, nda tsa : “ Diyangen,
mano Ndsia de Pwa no.”

40 Imi nedo maindye, ta niya di ha bongo,
avorsen Maryamu Ndse-Magdaliya, ka Maryamu
nogo Yaķub a-swade ka Yosi, ka Salome gban.
41 Ten no di kwoden adi ḍan lentso naya nda
ndsa avor Galili ; i maindye gban, iye ta si karen
bwa gaka Yerusalem.

42 Naya kade a liya kenno, fire ḍado sye gekelo
assabachi no,

43 Yusufu Ndso-Arimathiya, ama avor kabei ndi
ka nangen gban ndadi kulla homne da Pwa, nda
perro haka Bilatus nzimsen duk, nda ngiso na
miya ven sitto da Yesu.

44 Bilatus a ndello gekelo nda mberro gbèl.
Nda wa kachalla nda diyen sie bo bongo ka wei.

45 Naya nda dimma leme gaka kachalla, bo mwa miya daka Yusufu ka sisen.

46 Ndi gban nda der base, nda jangaden, nda dan fowe ka base, nda dikden avor tane a miya ebo avor faratso. Nda likado itsi faritsi a kwamu tane.

47 Maryamu Ndso-Magdaliya ka Maryamu nogo Yosi, ta niyo ha miya dikden do.

16 Fira Assabachi a perro; Maryamu Ndso-Magdaliya, ka Maryamu nogo Ya'qub ka Salome gban ta der so-pomtso gekelo ta bosso.

2 Ka hawure gbigbit avor firo kwamutso a botye tukwelugbei ta si haka tane, fire a dimma.

3 Ta boyo so di siren a tsa : " Wano ba likodo faratso di kwamu tane ? "

4 Naya ta maddo diyengeren ta na miya liya likodo faratso, gibo tsi ne kabagban.

5 Naya ta perro vor tane ta na a lagba, tsi ne ndsa a basa zume, nda ka rukute kunge, ta ndello.

6 Ndi gban nda tsaren : " Bé huná ndello, hunadi el Yesu Ndso-Nazarat a miya h̄edimden, bo mađo, ndi tám ga ; niyam ha miya dikden do no."

7 Wudum, boyum miyedi-kwoden ka Bitrus, tsindodi weyo ahumwasen ba wudo Galili ; garo huba nan botsi nda boyowno."

8 Ta dimma, ta mađo ka tada di haka tane, gibo sisen a wureren, ka ndelto a tsigeren. Tá boyo ama ndong lemo, gibo tadi hweyo.

9 Fira nda mađo kan, ka hawure avor fire kwa-

mutso a botye tukwelugbei, nda tiya dimma nangen gaka Maryamu Ndso-Magdaliya, ngei matye nda dimmado pelle tukwelugbei a yedingero kaden.

10 Nga wudo a boyo miye ta ndsa karen kenne-neng, tadi ndsa ka yedikidtso ka horitso.

11 Ten gban, naya ta kel leme ati tsi no ka pitsø, ngei gban nga nan, ta ko vo diyalome.

12 Bete leme ano nda dimma gaka miye ne yang gbei, ten ne di weyo a no tuffe a ha gballame.

13 Ta wudo a boyo miye à mbidi, tá verren diyalome.

14 Bete ano nda dimma gaka ten bow a mbidi gbei, ten ne ndsa di zem sizemtso, nda ngiya krean a boyeren leme gekelo tá vo diyalome, ka yeje nyeretsodaren, gekelo tá vo diyilome gaka miye di nan betsi madtsodaren.

15 Nda tsaren a chi : "Wudum avor vratso kat, boyum lenefeme gaka mwasatso kat.

16 Ma vo diyalome, miya ñan baptisma gban, ndaba mbo ; ma ko vo diyalome, nda ñim bashitso.

17 Leme gino ba kwodo betsi miye di vo diyalome: Avor kwaka tanba dimdo pelle, tanba boye leme ka zhimeï som som.

18 Tanba porro rukunyé : nagi tan tsob a ngumwe, à gerren so ka a lemo ; ta bop tyefungeren a no dziye-otso, tanba mbogerren."

19 Getsingen Homengum Yesu, betsi nda boyeren leme, miya luwren avor pwa, nda ndsa a tuffe

zume da Pwa.

20 Tan gban, ta mudo, ta boye leme a ndoha,
Homengum adi da lentso karen, ndadi nyeredo
leme ka so-natso iye kwoderen.

